

MINISTERSTVO

ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Aplikačná prax pri povoľovaní a kontrole malých zdrojov znečisťovania ovzdušia

Sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Odbor ochrany ovzdušia
Ing. Jarmila Hrubá

Nová právna úprava na úseku ochrany ovzdušia

Zákon č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a o doplnení niektorých zákonov

1. Vyhláška č. **248/2023** Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia (vyhl. **410/2012**)
2. Vyhláška č. **251/2023** Z. z. o kvalite palív (vyhl. č. **228/2014**)
3. Vyhláška č. **253/2023** Z. z. o požiadavkách na skladovanie, plnenie a prepravu benzínu (vyhl. č. **195/2016**)
4. Vyhláška č. **254/2023** Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane ovzdušia (vyhl. č. **231/2013** + vyhl. č. **314/2010**)
5. Vyhláška č. **256/2023** Z. z. o regulovaných výrobkoch s obsahom organických rozpúšťadiel (vyhl. **127/2011**)

+ ďalších 5 predpisov

Dodatočné povoľovanie zdrojov

Otázka č. 1:

V rámci stavebného a kolaudačného povolenia nebol vydaný súhlas pre MZZO. SIŽP pri kontrole zistila tento stav. Ako má v tomto prípade postupovať obec?

Odpoveď:

- Ak ide **kolaudačné rozhodnutie**, kde neuplynula 3-ročná lehota na jeho preskúmanie v zmysle správneho poriadku, takéto rozhodnutie stavebného úradu **je možné napadnúť**. Ak táto lehota uplynula, má sa za to, že ide o dobromyseľne nadobudnuté práva.
- Ak už **nie je možné napadnúť kolaudačné rozhodnutie** = stavebný úrad nekoná a ide o:
 - a) **malé spaľovacie zariadenie v domácnosti do 0,1 MW** - povolenie podľa § 27 zákona sa nevydáva

Takýto zdroj sa podľa zákona o ochrane ovzdušia dodatočne nepovoľuje.

Ale aj na takéhoto prevádzkovateľa sa vzťahujú ustanovené povinnosti v § 35 a zákazy podľa § 32 zákona o ochrane ovzdušia, ktoré je možné kontrolovať.

Dodatočné povoľovanie zdrojov

Otázka č. 1:

V rámci stavebného a kolaudačného povolenia nebol vydaný súhlas pre MZZO. SIŽP pri kontrole zistila tento stav. Ako má v tomto prípade postupovať obec?

Odpoveď - pokračovanie:

- Ak už nie je možné napadnúť kolaudačné rozhodnutie = stavebný úrad nekoná a ide o:

b) **technologický zdroj, spaľovacie zariadenie s MTP nad 0,1 MW a pod.** - je potrebné povolenie podľa § 27

1. zdroj, ktorý bol **uvedený do prevádzky do 30. júna 2023** - na takýto zdroj sa podľa § 27 ods. 2 písm. c) zákona o ochrane ovzdušia nevydáva dodatočné povolenie zdroja. Podľa poslednej časti vety tohto ustanovenia možno ho „prepovoliť“ pri prvej zmene. + je možné skontrolovať plnenie ustanovených povinností v § 35 a zákazy podľa § 32 zákona
2. zdroj, ktorý bol **uvedený do prevádzky po 30. júni 2023**, tak sa mu povolenie dodatočne vydá a uplatní sa voči nemu sankcia za porušenie zákazu podľa § 32 písm. e) zákona

Dodatočné povoľovanie zdrojov

Otázka č. 2:

Vydávanie súhlasov podľa § 26 písm. a) a c) k jestvujúcim /vybudovaným zdrojom a to ako pre tie, ktoré sú v konaní stavebného úradu a k tým, ktoré nie sú. Zásadné sú pre nás aj situácie keď stavebný úrad spojí dodatočné stavebné povolenie aj s kolaudačným, zväčša v jednom dni s následným vydaním oboch rozhodnutí s odstupom jedného dňa.

Odpoveď:

1. **dodatočné stavebné** povolenie v konaní stavebného úradu – vydáva sa súhlas podľa § 26 ods. 1 písm. a) zákona ako záväzné stanovisko ku konaniu stavebného úradu ako pri „normálnom“ stavebnom konaní.

2. **dodatočné stavebné povolenie spojené s kolaudačným** konaním v konaní stavebného úradu:

a) malé spaľovacie zariadenie v domácnosti do 0,1 MW (povolenie podľa § 27 zákona sa nevydáva)

Je možné využiť § 60 ods. 11 zákona: „Ak orgán ochrany ovzdušia vedie voči tomu istému žiadateľovi súčasne niekoľko konaní týkajúcich sa povoľovania stacionárneho zdroja alebo jeho zmien a určovania podmienok na jeho prevádzku, môže ich ukončiť jedným rozhodnutím.“

Vydá sa spojený súhlas podľa § 26 ods. 1 písm. a) a c) zákona.

Ak by išlo o spaľovacie zariadenie, kde je potrebné navýšiť výšku komína je potrebné komunikovať so stavebným úradom, že nie je možné spojiť dodatočné povolenie s kolaudáciou.

Dodatočné povoľovanie zdrojov

Otázka č. 2:

2.1 Vydávanie súhlasov podľa § 26 písm. a) a c) k jestvujúcim /vybudovaným zdrojom a to ako pre tie, ktoré sú v konaní stavebného úradu a k tým, ktoré nie sú. Zásadné sú pre nás aj situácie keď stavebný úrad spojí dodatočné stavebné povolenie aj s kolaudačným, zväčša v jednom dni s následným vydaním oboch rozhodnutí s odstupom jedného dňa.

2.2 Ako postupovať v prípade, že zdroj podlieha aj vydaniu povolenia zdroja podľa § 27?

Odpoveď - pokračovanie:

2. **dodatočné stavebné povolenie spojené s kolaudačným konaním** v konaní stavebného úradu:

b) technologický zdroj, spaľovacie zariadenie s MTP nad 0,1 MW a pod. - je potrebné povolenie podľa § 27

Podkladom pre konanie na stavebnom úrade je súhlas podľa § 26 zákona.

Najskôr je potrebné vydať rozhodnutím povolenie podľa § 27 zákona a následne súhlas podľa § 26 ods. 1 písm. c) zákona, vzhľadom na ustanovenie § 26 ods. 6:

„Súhlas na trvalé užívanie veľkého zdroja alebo stredného zdroja alebo súhlas na užívanie zdroja po vykonaní zmeny na stacionárnom zdroji alebo jeho zariadeniach možno vydať až po preukázaní plnenia požiadaviek určených v povolení zdroja podľa § 27 a k tomu zodpovedajúcich povinností prevádzkovateľa podľa § 34 ods. 1 až 4.“

Povoľovanie zdrojov

Otázka č. 3:

Vysvetlenie jednotlivých položiek, ktoré sa majú uviesť pri povoľovaní MZZO, ako napr.

- vymedzenie, začlenenie a kategóriu stacionárneho zdroja - čo tam všetko uviesť, keď sa jedná napr. o kotol na drevo do 0,1MW
- používané palivá - vieme uviesť
- technické požiadavky na stacionárny zdroj a jeho zariadenia (čo všetko uviesť)

Odpoveď 1 - Vymedzenie zdroja:

Do vymedzenia zdroja je potrebné uviesť názov (ak je to možné), z akých zariadení pozostáva, kapacitu a umiestnenie.

Príklady:

- Vykurovanie a vetranie objektu „ABC“ VZT jednotkami s plynovým ohrevom s celkovým MTP 0,9 MW, lokalita Lamačská Brána - BA, parc. č. 2810/113.
- Kotol na drevo s MTP 100 kW na spaľovanie biomasy, umiestnený v RD na Májovej ul. č. 1, Pezinok.
- ČSPH na benzín a naftu s ročným obratom 80 m³, umiestnená v obci Veľký Biel, parc. č. 1120/33
- Píla s kapacitou 10 m³/d s výrobou opracovaných hranolov a sušiarňou na biomasu s MTP 290 KW, umiestnená na Veternej ul. v obci Kanianka, parc. 32

Povoľovanie zdrojov

Otázka č. 3:

Vysvetlenie jednotlivých položiek, ktoré sa majú uviesť pri povoľovaní MZZO, ako napr.

- vymedzenie, začlenenie a kategóriu stacionárneho zdroja - čo tam všetko uviesť, keď sa jedná napr. o kotol na drevo do 0,1MW

Odpoveď 2 - Začlenenie a kategória zdroja:

- Kategorizácia zdrojov – príl. č. 1 časť I. vyhl. 248/2023 Z.z.
- § 3 ods. 2: Ak ten istý prevádzkovateľ v rámci jedného funkčného a priestorového celku prevádzkuje viac technologických liniek alebo výrobných technických jednotiek, ktoré sú zaradené do rovnakej kategórie podľa prílohy č. 1, ich menovité kapacity sa na účely začlenenia stacionárneho zdroja sčítajú.
- Pravidlá pre kategorizáciu a začleňovanie stacionárnych zdrojov – príl. č. 1 časť II., písm. A vyhl. 248/2023

Príklad:

Krbová piecka s MTP do 8,0 kW na spaľovanie biomasy, umiestnená v RD na Májovej ul. č. 1, Pezinok.

Začlenenie a kategória stacionárneho zdroja podľa § 20 ods. 1 zákona o ochrane ovzdušia a podľa prílohy č. 1. k vyhláške MŽP SR č. 248/2023 Z. z.:

malý zdroj znečisťovania ovzdušia, kategorizovaný

1.1.3 Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia vrátane plynových turbín a stacionárnych spaľovacích motorov, s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW

Povoľovanie zdrojov

Otázka č. 3:

Vysvetlenie jednotlivých položiek, ktoré sa majú uviesť pri povoľovaní MZZO, ako napr.

- vymedzenie, začlenenie a kategóriu stacionárneho zdroja - čo tam všetko uviesť, keď sa jedná napr. o kotol na drevo do 0,1MW
- používané palivá - vieme uviesť
- technické požiadavky na stacionárny zdroj a jeho zariadenia (čo všetko uviesť)

Odpoveď 3 - Vymedzenie zariadenia:

Je potrebné rozlišovať medzi vymedzením zdroja a vymedzením zariadenia.

Ak máme kotolňu, v ktorej sú umiestnené 3 kotle, každý s menovitým tepelným príkonom (MTP) 50 kW, tak pre účely vymedzenia zdroja sa tieto kotle spočítajú. Takže máme 1 zdroj s celkovým MTP 150 kW. Avšak pre účely vymedzenia zariadenia - kotle s príkonom do 30 kW sú malé spaľovacie zariadenia, ktoré sa podľa agregáčnych pravidiel nespočítavajú. Čiže ide 3 malé malé spaľovacie zariadenia.

Do vymedzenia zariadenia názov zariadení, kapacitu a umiestnenie (ak je to potrebné).

Príklady:

- K vyššie opísanému zdroju: 3 malé spaľovacie zariadenia - kotle K1 až K3 na plyn, každý s MTP 50 kW
- Zdroj: vykurovanie RD, 2 malé spaľovacie zariadenia- kotol na zemný plyn s MTP 10 KW a krbová vložka na biomasu (kusové drevo) s MTP do 7 kW
- Zdroj: lakovacia dielňa, Zariadenia: dielňa predprípravy - brúsenie, odmasťovanie a lakovacia kabína, spotreba organických rozpúšťadiel spolu 50 kg/rok

Povoľovanie zdrojov

Otázka č. 3:

Vysvetlenie jednotlivých položiek, ktoré sa majú uviesť pri povoľovaní MZZO, ako napr.

- vymedzenie, začlenenie a kategóriu stacionárneho zdroja - čo tam všetko uviesť, keď sa jedná napr. o kotol na drevo do 0,1MW
- používané palivá - vieme uviesť
- technické požiadavky na stacionárny zdroj a jeho zariadenia (čo všetko uviesť)

Odpoveď 4 – palivá, technické požiadavky:

Pre MSZ platia pre ne požiadavky v prílohe č. 4, VI. časť vyhlášky č. 248/2023 Z. z.:

- spaľovacie zariadenia musia zodpovedať požiadavkám technických noriem, ktoré sa na dané zariadenia vzťahujú (požiadavky na ekodizajn)
- Palivá musia spĺňať požiadavky na kvalitu palív - § 37 zákona + zákazy § 32
- spaľovanie uhlia: možno spaľovať len uhlie s obmedzeným obsahom síry vzťahnutej na výhrevnosť paliva (merná sírnatosť) podľa vyhl. č. 251/2023 Z. z.
- spaľovanie biomasy: možno spaľovať len čisté nekontaminované prírodné drevo mechanicky upravené podľa požiadaviek výrobcu kotla, napríklad kusové drevo, brikety, štiepky, pelety alebo inú prírodnú biomasu upravenú na palivo podľa požiadaviek výrobcu kotla, napríklad slama, trstina; vlhkosť spaľovaných materiálov nesmie prevýšiť 25%,
- spaľovanie kvapalných palív: možno spaľovať kvapalné palivo s obmedzeným obsahom síry podľa vyhl. č. 251/2023 Z. z.

Povoľovanie zdrojov

Otázka č. 3:

Vysvetlenie jednotlivých položiek, ktoré sa majú uviesť pri povoľovaní MZZO, ako napr.

- vymedzenie, začlenenie a kategóriu stacionárneho zdroja - čo tam všetko uviesť, keď sa jedná napr. o kotol na drevo do 0,1MW
- používané palivá - vieme uviesť
- technické požiadavky na stacionárny zdroj a jeho zariadenia (čo všetko uviesť)

Odpoveď 5 – technické požiadavky:

Uplatnenie § 7 vyhl. 248/2023 Z. z. – v primeranom rozsahu aj na malé zdroje:

Všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania - uvedené v príl. č. 3, II. časť vyhl. 248/2023 Z.z., sú ustanovené pre zdroje emitujúce nasledovné znečisťujúce látky:

- prašné emisie (TZL), organické plyny a pary, perzistentné organické znečisťujúce látky (POP's), pachové látky

Špecifické technické požiadavky a špecifické podmienky prevádzkovania - sú uvedené v prílohách č. 4 až 7, vyhl. 248/2023 Z.z., pre malé zdroje sa uplatňujú:

- malé spaľovacie zariadenia (§ 9 ods. 5) - podľa prílohy č. 4, VI.časť
- zariadenia používajúce organické rozpúšťadlá (§ 27 ods. 5) - podľa prílohy č. 6, IV. časť, body: 4.3 (nanášanie náterov), 5.3 (autoopravárenstvo) a 14.2 písm. a) (impregnácia dreva)
- ostatné v primeranom rozsahu

Otázka č. 4:

Ako posudzovať výšku komínov drobných/nízkyh 1-podlažných stavieb (garáže, hobby miestnosti, altánky, prístrešky, chatky, sauny v prípade, že sa nachádzajú napr. pri 2. posch. RD príp. viacposch. bytovom dome a požiadavky úpravy výšky komínu podľa korekcie na okolitú zástavbu v súlade s príl. č. 9 k vyhl. č. 248/2023 Z.z., ako povoľovať/posudzovať tieto zdroje, najmä dodatočne v prípade podnetov (máme podnet na suseda, ktorý inštaloval do dielne/garáže piecku a vydymuje vnútorný spoločný dvor, obývacie miestnosti na 2. posch., či je ho možné zaviazat' na zvýšenie komína o výšku niekoľko metrov)

Odpoveď:

Ak sa vydáva súhlas podľa § 26 alebo povolenie podľa § 27 je možné žiadať odborný posudok.

Dodatočné povoľovanie – podnet – je potrebné posúdenie, či takéto MSZ/spotrebič bude alebo nebude slúžiť na vykurovanie domácností, ako často sa bude využívať a či ide o malý zdroj alebo osobitnú činnosť:

- Osobitná činnosť – napr. záhradný gril - v legislatíve na úseku ochrany ovzdušia nie sú ustanovené požiadavky na vykonávanie osobitnej činnosti.
- malý zdroj – súčasť domácnosti napr. vykurovanie garáže-hobby miestnosti – takéto MSZ sa dodatočne nepovoľuje, ale vzťahuje sa na neho požiadavka na zabezpečenie rozptylu. Situáciu je možné riešiť uložením opatrenia na nápravu.
- Malý zdroj – priestory, ktoré sú využité na podnikateľské účely – v závislosti od dátumu uvedenia do prevádzky sa vzťahuje povolenie podľa § 27 zákona. Potom sa to rieši pri vydávaní povolenia.

Otázka č. 5:

Ako hodnotiť novoinštalované MSZ na jestvujúce komíny/prieduchy skolaudovaných stavieb (rodinné domy ale aj bytové domy napr. z 50.-60. rokov), v prípade, že stavebný úrad konštatuje, že uvedená činnosť nepodlieha stavebnému konaniu, vyžadovať od prevádzkovateľa v prípade podnetu stanovisko Stavebného úradu, príp. je možné sa odvolať na § stavebného zákona ? Ide najmä o susedské podnety alebo podnety z vedľajších domov, keď niekto po dlhšom čase (aj 10tky rokov) začne využívať jestvujúci komín.

Odpoveď:

Rozhodnúť o tom, či na nejaký objekt je alebo nie je potrebné povolenie podľa stavebného zákona, môže iba stavebný úrad.

Avšak v tomto prípade stojí otázka inak - či jestvujúci komín je alebo nie je vhodný pre nový spotrebič. O tomto musí rozhodnúť kominár, nie stavebný úrad.

Ak kominár vyhlási, že je potrebné stavebne zasahovať do komína (napr. čiastočne ho zbúrať, nadstaviť a pod.), potom na základe rozsahu stavebných prác, vzniká otázka, či je alebo nie je potrebné stavebné povolenie.

Osobitné činnosti / malé zdroje

Otázka č. 6:

Ako posudzovať domáce udiarne, ako odhadnúť hranicu 30 kg výrobkov za mesiac.

Čo v prípade susedských sporov – v prípade, že prevádzkovateľ tvrdí, že údi do 30 kg za mesiac a veľkosť udiarne tomu nasvedčuje, resp. nenasvedčuje.

Odpoveď:

- Odhadnúť sa to dá iba tak, že je známe koľko mäsa je možné zaúdiť v jednej dávke a ako často sa údi.
- Susedský spor je nutné riešiť podľa Občianskeho zákonníka.

Osobitné činnosti / malé zdroje

Otázka č. 7:

Povoľovanie domácich/malých chovov hospodárskych zvierat, príp. dodatočné povoľovanie na základe podnetov, príp. vlastných zistení.

Odpoveď:

- Ak ide o chov hospodárskych zvierat pre vlastnú spotrebu v domácnosti, ide o **vykonávanie osobitnej činnosti**. Charakteristiky osobitnej činnosti sú uvedené v prílohe č. 1, časť II., písm. B vyhl. MŽP SR č. 248/2023 Z. z.. Na vykonávanie osobitnej činnosti v legislatíve na úseku ochrany ovzdušia **nie sú ustanovené požiadavky**.
- Pri **malých chovoch** je potrebné zisťovať, či ide SHR, čo je vykonávanie podnikateľskej činnosti. V takomto prípade daný chov kategorizujeme **ako malý zdroj**, na ktorý je možné uplatniť **v primeranom rozsahu špecifické požiadavky** ustanovené v prílohe č. 7, časť VI., bod 9. vyhl. MŽP SR č. 248/2023 Z. z. na základe ustanovenia § 7 ods. 2 cit. vyhlášky.

Osobitné činnosti / malé zdroje

Otázka č. 8:

Ak občan mení MSZ, oznamuje túto skutočnosť príslušnej obci. Uvažujem správne ak takéto oznámenie musí podať najskôr z dôvodu inštalácie MSZ a potom z dôvodu uvedenia do prevádzky? Môže obec vyzvať prevádzkovateľa, ak zistí rozpor s legislatívnymi požiadavkami v oblasti s ochranou ovzdušia v podanom oznámení, aby postupoval v zmysle týchto leg. požiadaviek, ktoré uvedie v tejto výzve? Ako sa pri oznámení skontroluje, že občan dodržal všetky potrebné leg. požiadavky?

Odpoveď:

§ 26 ods. 9: „Ak ide o zmenu alebo uvedenie do užívania malého spaľovacieho zariadenia s menovitým tepelným príkonom do 0,1 MW určeného na vykurovanie domácnosti, ktoré nepodlieha stavebnému konaniu, súhlas podľa odseku 1 písm. a) a c) sa nevydáva; zmena malého spaľovacieho zariadenia sa oznamuje príslušnej obci.“

Na základe tohto ustanovenia občan podá obci oznámenie o zmene malého spaľovacieho zariadenia. Na takéto oznámenie obec reaguje rovnako ako stavebný úrad na oznámenie o drobnej stavbe. Tzn. v písomnej podobe oznámi, či súhlasí s oznamovanou zmenou a za akých podmienok.

Ak je to potrebné, napr. pri zmene paliva zo zemného plynu na biomasu, kde by bolo potrebné riešiť výšku komína, vyzve na doplnenie podania v rozsahu riešenia problému, napr. dostavanie komína. Prípadnú nadstavbu, dostavbu komína je potrebné riešiť v spolupráci so stavebným úradom.

Osobitné činnosti / malé zdroje

Otázka č. 9:

Aké náležitosti musí uviesť prevádzkovateľ (fyzická osoba) MSZ do oznámenia o zmene alebo na uvedenie do užívania MSZ?

Odpoveď:

Oznámenie by malo obsahovať nasledovné údaje:

- Identifikačné údaje prevádzkovateľa: meno, priezvisko, rok narodenia a adresa trvalého pobytu + kontaktné údaje
- Predmet zmeny - aké malé spaľovacie zariadenie ide vymeniť za aké
- Údaje plnení rozptylových podmienok – celková výška komína, prevýšenie nad strechu, popis umiestnenia susedných budov, ak je to možné tak aj nákres
- Termín ukončenia prác
- Pri uvedení do prevádzky – preukázanie splnenia podmienok

Ďakujem za pozornosť.

Sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Odbor ochrany ovzdušia
Ing. Jarmila Hrubá
Jarmila.hrubá@enviro.gov.sk